

MATEMATIKA DIALOG ASOSIDA BOSHLANG'ICH SINIF O'QUVCHILARINING MANTIQUIY FIKRLASHINI RIVOJLANTIRISH

Ulug'nazarova Barchinoy Nortoqi qizi

Annotatsiya: Ushbu tezisda boshlang'ich sinf matematika ta'limida dialog asosida o'qitish texnologiyalaridan foydalanishning pedagogik ahamiyati yoritilgan. Matematik dialog orqali o'quvchilarning mustaqil fikrlashi, muammoli vaziyatlarni hal qilish qobiliyati, mantiqiy xulosa chiqarish va o'z fikrini asoslash ko'nikmalarini rivojlantirish masalalari tahlil qilingan. Dialogli yondashuv matematika darslarini interfaol tashkil etish, o'quvchilar faolligini oshirish va ijodiy tafakkurni shakllantirishga xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: matematika, dialogli ta'lim, boshlang'ich sinf, mantiqiy fikrlash, muammoli ta'lim, matematik tafakkur, interfaol metodlar.

Kirish

Bugungi kunda boshlang'ich ta'lim tizimida o'quvchilarning faqat bilim olishigagina emas, balki mustaqil fikrlashi, muammoni tahlil qilishi va to'g'ri xulosa chiqarish qobiliyatlarini shakllantirishga katta e'tibor qaratilmoqda. Ayniqsa, matematika fani o'quvchilarning mantiqiy tafakkurini rivojlantirishda muhim o'rin tutadi.

Boshlang'ich sinf o'quvchilari matematika darslarida turli masalalarni yechish, misollarni tahlil qilish va matematik bog'lanishlarni aniqlash orqali fikrlash jarayonlarini rivojlantiradilar. Bunda dialog asosida tashkil etilgan ta'lim jarayoni alohida ahamiyat kasb etadi. Chunki dialog o'quvchini faol ishtirok etishga, o'z fikrini erkin ifodalashga va boshqalarning fikrini tinglashga o'rgatadi.

Asosiy qism

Matematika dialogi — bu o'qituvchi va o'quvchilar o'rtasida savol-javob, fikr almashish va muhokama asosida tashkil etiladigan ta'lim jarayonidir. Bunday yondashuvda o'quvchi tayyor bilimni qabul qiluvchi emas, balki bilimni izlab topuvchi faol subyekt sifatida namoyon bo'ladi.

Boshlang'ich sinf matematika darslarida dialogdan foydalanish o'quvchilarning quyidagi mantiqiy ko'nikmalarini rivojlantiradi: Tahlil qilish qobiliyati. O'quvchilar masala shartlarini o'rganib, asosiy va ikkinchi darajali ma'lumotlarni ajratishni o'rganadilar.

Taqqoslash va umumlashtirish ko'nikmasi. Matematik tushunchalarni solishtirish orqali o'quvchilar o'xshash va farqli jihatlarni aniqlaydilar.

Mustaqil qaror qabul qilish. Dialog jarayonida o'quvchi turli yechimlarni taklif qiladi va eng samarali usulni tanlaydi.

O'z fikrini asoslash. O'quvchilar javoblarini izohlash, dalillar keltirish va matematik xulosalar chiqarishga o'rganadilar.

Matematika darslarida muammoli savollar asosida dialog tashkil etish ham samarali usullardan biridir. Masalan, o'qituvchi "Bu masalani qanday boshqa usulda yechish mumkin?", "Nima sababdan ushbu javobni tanladingiz?" kabi savollar orqali o'quvchilarni chuqur fikrlashga undaydi.

Dialogli ta'lim texnologiyalari guruhli ishlar, juftlikda ishlash, bahs-munozara va matematik o'yinlar bilan uyg'unlashtirilganda yanada yuqori natija beradi. Bunday faoliyat o'quvchilarda muloqot madaniyatini shakllantiradi va bilimlarni amaliy qo'llash imkonini yaratadi.

Zamonaviy pedagogik tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, o'quvchi faol qatnashadigan darslarda bilim samaradorligi yuqori bo'ladi. Shu sababli matematika ta'limida dialog metodidan foydalanish boshlang'ich sinf o'quvchilarining intellektual rivojlanishiga katta yordam beradi.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, matematika dialog asosida tashkil etilgan ta'lim jarayoni boshlang'ich sinf o'quvchilarining mantiqiy fikrlashini rivojlantirishning samarali vositalaridan biridir. Dialog orqali o'quvchilar matematik bilimlarni chuqurroq o'zlashtiradi, mustaqil fikrlashga, muammolarni hal qilishga va o'z qarashlarini himoya qilishga o'rganadi.

Kelajakda boshlang'ich ta'limda dialogli metodlardan keng foydalanish o'quvchilarning matematik kompetensiyalarini rivojlantirish va ta'lim sifatini oshirishga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Tolipov O'., Usmonboyeva M. Pedagogik texnologiyalar. – Toshkent, 2017.
2. Jumayev M. Boshlang'ich sinflarda matematika o'qitish metodikasi. – Toshkent, 2020.